

هشدار برای فناوری! افت ۱۰۰ رتبه های دانشگاه های دولتی

ندا ازهری مترجم

رتبه بندی QS جزء معتبرترین نظام های رتبه بندی دانشگاه های دنیا است که از سال ۲۰۰۴ آغاز به کار کرد و از آن پس هر ساله هم برترین دانشگاه های جهان را اعلام می کند و هم رتبه بندی موضوعی را برای

دانشگاه های برتر انجام می دهد. در تازه ترین رتبه بندی موضوعی ۲۰۲۴ که در روزهای گذشته اعلام شده، ۱۵۵۹ دانشگاه دنیا در ۵۵ رشته و پنج حوزه موضوعی کلی مورد بررسی و رده بندی قرار گرفته اند. از این تعداد دانشگاه، ۶۴ دانشگاه در رتبه بندی ۲۰۲۳ حضور نداشتند و ۱۴ دانشگاه از بین آنها نیز برای اولین بار است که در این رتبه بندی حاضر شده اند. موسیقی، موضوع جدیدی است که امسال به این

بهبود رتبه جهانی دانشگاه های ایران به رغم افت رتبه موضوعی

رتبه بندی امسال در جایگاه ۲۵۱ قرار گرفته در حالی که نسبت به رتبه ۵۴۰-۵۳۱ سال گذشته بیش از ۸۰ پله صعود کرده و بدون تغییر نسبت به سال قبل، رده چهارم کشور را از آن خود کرده است. دانشگاه شیراز پنجمین دانشگاه برتر کشوری از نظر QS است که در رتبه بندی جهانی امسال رده ۶۹۰-۶۸۱ را به دست آورده که در مقایسه با رتبه ۸۰۰-۷۵۱ سال گذشته، حدود ۱۱۰ پله صعود نشان می دهد. دانشگاه شهید بهشتی ششمین دانشگاه برتر ایرانی، با رتبه ۱۰۰۰-۹۵۱ در رده بندی ۲۰۲۴، در مقایسه با رتبه ۱۲۰۰-۱۰۰۱ در سال گذشته حدود ۲۰۰ پله رشد کرده و ارتقای رتبه نشان می دهد. اما در این میان، دانشگاه فردوسی مشهد، به فهرست دانشگاه های برتر ایران نسبت به سال گذشته افزوده شده است که رتبه ۱۲۰۰-۱۰۰۱ را از آن خود کرده است. بهبود رتبه جهانی دانشگاه های ایران در سال ۲۰۲۴ در حالی اتفاق افتاده است که در رتبه بندی موضوعی امسال شاهد تنزل رتبه چشمگیر دانشگاه ها هستیم.

اساس رتبه بندی موضوعی QS

کارشناسان دانشگاهی با در نظر گرفتن شهرت دانشگاهی، شهرت کارفرما و پژوهش استادان بر اساس پنج شاخص رتبه بندی می شوند تا به طور موثر عملکرد آنها را منعکس کنند. در رتبه بندی موضوعی ۲۰۲۴ دانشگاه دنیا QS از پنج شاخص استفاده شده است. نخستین شاخص، شهرت دانشگاهی است که با توجه به پاسخ دانشگاهیان، نشان می دهد که سایر دانشگاه ها، کدام دانشگاه ها را برای تحقیق در حوزه مورد نظر عالی می دانند. سپس نتایج نظرسنجی با توجه به حوزه تخصصی محدودی که از سوی پاسخ دهندگان شناسایی شده، فیلتر می شود. شهرت کارفرما شاخص دیگری است که از پاسخ های نظرسنجی کارفرمایان فارغ التحصیل در سراسر جهان استخراج می شود. از کارفرمایان خواسته می شود تا موسساتی را که برای جذب فارغ التحصیلان عالی می دانند، شناسایی کنند. همچنین از آنها می خواهند تا رشته هایی را که ترجیح می دهند از آنها

جذب کنند، شناسایی کنند. سومین شاخص برای رتبه بندی موضوعی، استنادات پژوهشی در هر مقاله است. همه داده استنادها از پایگاه اسپرکوس گرفته شده است. حداقل مقالات برای هر موضوع تعیین شده تا از ناهنجاری های احتمالی ناشی از تعداد محدود مقالات با استناد بالا جلوگیری شود. چهارمین شاخص برای این رتبه بندی، «اج ایندکس» است. این شاخص یک روش ارزیابی بهره وری و تاثیر یک دانشگاه یا گروه آموزشی در یک دانشگاه است. این نمای بر اساس مجموعه مقالات پراستناد دانشگاهی و تعداد استنادهایی است که آنها در سایر مقالات دریافت کرده اند. پنجمین شاخص هم شبکه پژوهش بین المللی (IRN) است. شاخص IRN بیانگر توانایی موسسات برای تنوع بخشیدن به جغرافیای شبکه پژوهش بین المللی با ایجاد مشارکت های تحقیقاتی پایدار نسبت به سایر موسسات آموزش عالی است.

افزایش ۳ دانشگاه در علوم زیستی و پزشکی نسبت به ۳ سال گذشته

در رتبه بندی برترین دانشگاه های دنیا از نظر موضوع علوم زیستی و پزشکی، دانشگاه هاوارارد و آکسفورد در رده های اول و دوم و بعد از آن دانشگاه های جانز هاپکینز، استنفورد و MIT در رده های سوم تا پنجم جا خوش کرده اند. در رده بندی موضوعی علوم زیستی و پزشکی امسال QS نیز مانند رده بندی سال گذشته، چهار دانشگاه علوم پزشکی تهران، علوم پزشکی مشهد، دانشگاه تهران و علوم پزشکی شیراز حضور داشته اند که به ترتیب رده های اول تا چهارم را بین دانشگاه های ایرانی به خود اختصاص داده اند. از این میان، دورتیه نخست روند نزولی رتبه داشته اند، به طوری که دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۲۰۲۴ رتبه ۳۵۸ را از آن خود کرده که نسبت به رتبه ۲۰۹ در سال گذشته، ۱۴۹ پله سقوط نشان می دهد. در مقابل، رتبه دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۲۰۲۴ حدود ۵۰۰-۴۵۱ بوده که نسبت به رتبه ۴۵۰-۴۰۱ سال گذشته، حدود ۵۰ پله تنزل داشته است. اما دانشگاه تهران بدون تغییر نسبت به سال گذشته باقی مانده و علوم پزشکی شیراز با ۵۰ پله سقوط، از ۴۵۱-۵۰۰ به ۵۵۰-۵۰۱ رسیده است. در رتبه بندی موضوعی علوم زیستی و پزشکی در سال ۲۰۲۲ تنها دانشگاه علوم پزشکی تهران حضور داشته است و پس از آن، در سال های بعد، تعداد دانشگاه های ایران در رتبه بندی موضوعی علوم زیستی و پزشکی QS به چهار دانشگاه رشد کرده است.

تنزل رتبه ۲ نماینده ایران در فنی و مهندسی

جا خوش کرده بود. اما در رده بندی ۲۰۲۴، دانشگاه تهران با ۷۲ پله سقوط، از رده ۲۷۴ در سال گذشته به رتبه ۳۴۶ در سال جاری رسیده است. در این میان، دانشگاه صنعتی شریف که سال گذشته با رتبه ۲۴۴ رده نخست را از آن خود کرده بود، با بیش از ۲۰۰ پله سقوط به رده ۴۵۰-۴۰۱ نزول کرده است. در سال ۲۰۲۳، دانشگاه امیرکبیر با کسب رتبه ۳۶۶ جایگاه سوم و دانشگاه علم و صنعت نیز با رده ۵۰۰-۴۵۱ رتبه چهارم را شامل شدند. جایگاه دانشگاه تهران در سال جاری در مقایسه با رتبه ۳۰۸ در سال ۲۰۲۲ نیز ۳۸ پله تنزل داشته و به رده ۳۴۶ رسیده است. دانشگاه تهران در سال ۲۰۲۲ بعد از دانشگاه صنعتی شریف جایگاه دوم را بین دانشگاه های ایرانی از آن خود کرده بود. اما دانشگاه صنعتی شریف در مقایسه با سال ۲۰۲۲، در سال جاری تنزل حدود ۲۰۰ پله ای را تجربه کرده به طوری که از رده ۲۵۵ در سال ۲۰۲۲ به رده ۴۵۰-۴۰۱ در سال جاری رسیده است.

در رتبه بندی موضوعی فنی و مهندسی ۲۰۲۴، دانشگاه MIT برترین دانشگاه در سال جاری عنوان شده است. پس از آن نیز دانشگاه استنفورد و دانشگاه آکسفورد در رده های دوم و سوم و نیز دانشگاه کمبریج و دانشگاه کالیفرنیا در رتبه های چهارم و پنجم قرار گرفته اند. اگر نیم نگاهی به جایگاه دانشگاه های برتر ایران در حوزه موضوعی فنی و مهندسی در سال ۲۰۲۴ بیندازیم، دو دانشگاه حضور دارند که رتبه نخست دانشگاه های ایران از آن دانشگاه تهران با رتبه جهانی ۳۶۴ و رتبه دوم از آن دانشگاه صنعتی شریف با رتبه جهانی ۴۵۰-۴۰۱ شده است. در مقایسه رتبه دانشگاه های تهران در حوزه فنی و مهندسی نسبت به سال گذشته که چهار دانشگاه حضور داشتند، دو دانشگاه در سال ۲۰۲۴ کمتر شده و دانشگاه های امیرکبیر و علم و صنعت ایران در رتبه بندی امسال حضور ندارند. علاوه بر این، سال گذشته دانشگاه صنعتی شریف با رتبه ۲۴۴ بالاتر از دانشگاه تهران

ایران در حوزه هنر و علوم انسانی (علوم پایه) بدون دانشگاه برتر

در رتبه بندی موضوعی هنر و علوم انسانی ۲۰۲۴، دانشگاه هاوارارد، دانشگاه کمبریج و دانشگاه آکسفورد در رده های اول تا سوم قرار گرفته اند. پس از آن هم دانشگاه استنفورد و دانشگاه کالیفرنیا، برکلی در رده های چهارم و پنجم جا خوش کرده اند. دانشگاه های ایران در رده بندی موضوعی هنر و علوم انسانی در ۲۰۲۴ هم مانند سال های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۲ نماینده ای ندارد.

تثبیت رتبه دانشگاه تهران و تنزل شریف در علوم طبیعی

در رتبه بندی موضوعی QS ۲۰۲۴ در حوزه علوم طبیعی، دانشگاه هاوارارد، دانشگاه MIT، دانشگاه آکسفورد، دانشگاه کمبریج و دانشگاه استنفورد جزء پنج دانشگاه برتر دنیا به شمار می روند. در میان دانشگاه های برتر ایران در حوزه علوم طبیعی در سه سال گذشته تنها دو دانشگاه تهران و صنعتی شریف حضور داشته اند. در سال ۲۰۲۴ دانشگاه تهران بدون تغییر نسبت به دو سال گذشته رده ۴۵۰-۴۰۱ را از آن خود کرده اند. اما در این میان، دانشگاه صنعتی شریف در سال ۲۰۲۴ رتبه ۵۵۰-۵۰۱ را به دست آورده که در مقایسه با رتبه ۵۰۰-۴۵۱ نسبت به سال های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۲ تنزل رتبه پیدا کرده است.

حوزه موضوعی: علوم طبیعی			
دانشگاه	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
تهران	۴۵۰-۴۰۱	۴۵۰-۴۰۱	۴۵۰-۴۰۱
صنعتی شریف	۵۰۱-۵۰۰	۵۰۰-۴۵۱	۵۰۰-۴۵۱

رتبه دانشگاه های ایران در رتبه بندی QS ۲۰۲۴			
دانشگاه	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
صنعتی شریف	۳۳۴	۳۸۰	۳۸۰
تهران	۳۶۰	۴۴۳	۴۴۳
امیرکبیر	۳۷۵	۵۰۱-۵۰۰	۵۰۱-۵۰۰
علم و صنعت ایران	۴۵۱	۵۴۰-۵۳۱	۵۴۰-۵۳۱
شیراز	۶۹۰-۶۸۱	۸۰۰-۷۵۱	۸۰۰-۷۵۱
شهید بهشتی	۱۰۰۰-۹۵۱	۱۲۰۰-۱۰۰۱	۱۲۰۰-۱۰۰۱
فردوسی مشهد	۱۲۰۰-۱۰۰۱	-----	-----

حوزه موضوعی: فنی و مهندسی			
دانشگاه	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
تهران	۳۴۶	۲۷۴	۳۰۸
صنعتی شریف	۴۵۰-۴۰۱	۲۴۴	۲۵۵
امیرکبیر	-----	۳۶۶	۴۰۱-۴۵۰
علم و صنعت ایران	-----	۵۰۱-۵۰۰	-----

حوزه موضوعی: علوم زیستی و پزشکی			
دانشگاه	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
علوم پزشکی تهران	۳۵۸	۲۰۹	۲۸۲
علوم پزشکی مشهد	۵۰۰-۴۵۱	۴۵۰-۴۰۱	-----
تهران	۵۰۰-۴۵۱	۵۰۰-۴۵۱	-----
علوم پزشکی شیراز	۵۰۱-۵۰۰	۵۰۰-۴۵۱	-----

نیمکت خبر

ماجرای لابی گری تحریم علمی مقالات ایران

حسین قناعتی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی تهران با اشاره به خبری که اخیراً مبنی بر افت ۲۰۰ واحدی رتبه دانشگاه علوم پزشکی تهران منتشر شده و درباره چرایی این موضوع گفت: «از پایگاه ای اس سی به عنوان پایگاه استنادی جهان اسلام یاد می شود و رتبه دانشگاه علوم پزشکی تهران در این پایگاه ۲۰۰ واحد افت داشته که رتبه بندی این پایگاه بر اساس مجلات داخلی بوده، در حالی که اغلب مقالات ما در نمایه های بین المللی چاپ شده است.» رئیس دانشگاه علوم پزشکی تهران با بیان اینکه این دانشگاه همچنان توانسته رتبه پیشین خود در شانگهای را حفظ کند، گفت: «افت یک ساله پس از کرونا در رتبه بندی شانگهای داشتیم؛ چرا که در دوران کرونا چاپ مقالات افزایش داشت و پس از آن کاهش پیدا کرد.» به گفته او در کشور بالای ۱۰۰ هزار استاد وجود دارد. دانشگاه علوم پزشکی تهران ۳۰۰۰ استاد دارد که همین تعداد استاد که حدود دو درصد اساتید کشور هستند، ۱۰ درصد مقالات را ارائه می دهند. این یعنی اساتید ما حداکثر ۵ برابر بیشتر از میانگین کشور مقاله می نویسند.

اول اردیبهشت؛ آغاز نام نویسی برای دریافت وام های ضروری و ودیعه مسکن

مهلت نام نویسی دانشجویان برای دریافت وام های ضروری و ودیعه مسکن از اول اردیبهشت آغاز می شود و تا ۱۵ اردیبهشت ادامه دارد. به گفته مسعود گنجی مبلغ وام تحصیلی برای دانشجویان مجرد دوره کارشناسی ۳ میلیون تومان، کارشناسی ارشد ۵ میلیون تومان و دکتری ۷ میلیون تومان است. این میزان وام برای دانشجویان متاهل دو برابر پرداخت خواهد شد، یعنی به دانشجویان کارشناسی متاهل ۶ میلیون تومان، دانشجویان ارشد متاهل ۱۰ میلیون تومان و دانشجویان دکتری متاهل ۱۴ میلیون تومان پرداخت می شود. مبلغ وام ضروری برای دانشجویان مجرد و متاهل ۷ میلیون تومان است. وام ودیعه مسکن هم برای متقاضیان شهرهای کمتر از ۵۰۰ هزار نفر ۳۰ میلیون تومان، برای شهرهای بیش از ۵۰۰ هزار نفر ۵۰ میلیون تومان و برای شهر تهران ۷۰ میلیون تومان پرداخت می شود. افزایش اعتبار پرداخت وام های دانشجویی برای سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ در تابستان از سوی هیات امنا اعلام خواهد شد و مبلغ وام ها در ترم تحصیلی جاری به شیوه ترم به ترم به دانشجویان پرداخت می شود.

نسل سوم تقلب یاب در کنکور سال ۱۴۰۳ به کار گرفته می شود

عبدالرسول پورعباس در گفت و گو با «مهر» درباره تغییرات کنکور سراسری سال ۱۴۰۳ گفت: «در کنکور سراسری ۱۴۰۳ تغییرات مهمی صورت خواهد گرفت که بخشی از آن به موقع به اطلاع داوطلبان خواهد رسید.» رئیس سازمان سنجش آموزش کشور اظهار داشت: «از سال جاری فعالیت های مهم درباره تغییرات کنکور سراسری انجام می گیرد.» وی گفت: «نسل دوم تقلب یاب کنکور در کنکور ۱۴۰۲ کارایی خود را نشان داد و نسل سوم تقلب یاب در کنکور سراسری سال ۱۴۰۳ رونمایی می شود.» لازم به ذکر است در زمان برگزاری کنکور ۱۴۰۲ از نسل دوم آشکارا سازه ها که توسط شرکت های دانش بنیان طراحی شده اند، رونمایی شد. در تمام حوزه های امتحانی دستگاه سیگنال یاب یا آشکارساز در اختیار عوامل آزمون قرار داده شد. گفتنی است این دستگاه ها سیگنال به تجهیزات تقلب ارسال می کنند و در گوش داوطلب صدای بلندی تولید می شود و فرد متقلب شناسایی می شود. همراه داشتن دستگاه یا تجهیزات تقلب در جلسه آزمون به ۱۰ سال محرومیت از آزمون منجر می شود.

۳۱ اردیبهشت ماه

آخرین مهلت ثبت نام میهمانی و انتقال دانشجویی

ابوالفضل دانشور، مدیرکل دانشجویان داخل سازمان امور دانشجویان گفت: «دانشجویان دوره های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و دکتری حرفه ای دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی سراسر کشور می توانند درخواست میهمانی و انتقال خود را برای دو نیمسال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ از سامانه سجاد با آدرس <https://portal.saorg.ir> ثبت کنند.» او از آغاز ثبت نام میهمانی و انتقال دانشجویان دانشگاه های سراسری در مقاطع کاردانی و کارشناسی برای سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ از سامانه سجاد خبر داد و گفت دانشجویان فرصت دارند تا ۳۱ اردیبهشت ماه درخواست خود را ثبت کنند. دانشور تاکید کرد: «متقاضیان جهت ثبت درخواست ابتدا باید در سامانه سجاد ثبت نام کنند و پس از دریافت نام کاربری و رمز عبور نسبت به ثبت درخواست خود اقدام کنند.» دانشور ادامه داد: «مدت میهمانی برای مقطع کارشناسی پیوسته، چهار نیمسال برای مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، دو نیمسال تحصیلی است. همچنین ادامه وضعیت میهمانی در صورت موافقت موسسات مبدأ و مقصد تا دانش آموختگی بلا مانع خواهد بود.»